

---

miniBUDZOGÁŇ

NÓRSKO-SLOVENSKÝ SPOLOK č. 2/2007

Nové vedenie Nórsko-slovenského spolku:

Zuzana Weiterschütz
Beata Bendíková
Eleonóra Koleničová
Magdaléna Sæthre
Anna Haugseth

predsedkyňa
člen vedenia
člen vedenia
člen vedenia
ašpirantka

Členom NSS a čitateľom Budzogáňa.

Ako nová predsedníčka spolku by som sa najprv chcela poďakovať všetkým, čo ma zvolili a dali mi dôveru viesť tento spolok. Okrem mňa sa naše vedenie rozšírilo o novú členku Beatu a ašpirantku Anku. Cieľom nového vedenia je rozšíriť spolok hlavne o mladých ľudí, ktorí by boli pre nás inšpiráciou a dôvodom organizovať spoločenské stretnutia častejšie ako doteraz. Našou snahou je dať všetkým na vedomie, že udržiavať sociálny network s krajanmi je rovnako dôležité ako získavanie nových zahraničných priateľov. Jednou z prvých úloh vedenia bude prejsť z bežnej pošty na elektronickú, čo nám okrem ušetrenia financií prinesie aj väčšiu flexibilitu. Chcela by som vyzvať všetkých členov NSS, aby na adresu spolku písali nové podnety a nápady na stretnutia a výlety, ale aj kritiku na to, ako a kde by sa spolok mohol vylepšiť.

Posledný júnový víkend organizujeme fantastický jednodňový výlet do Telemarku. Viac sa o tomto výlete môžete dočítať na stránkach www.visittelemark.no a názov výletu je Telemarking. Pozvánku na výlet nájdete v Budzogáni a ak by ste mali ešte nejaké otázky, tak ich pošlite na adresu:
weiterschutz@gmail.com.

Teším sa na naše spoločné stretnutia,

S pozdravom
Zuzana W.

Výročná správa Nórsko-slovenského spolku

Nórsko-slovenský spolok (NSS) sa nachádza v strede 14. roku svojej existencie a končí 13. funkčné obdobie. Prevažná časť akcií NSS sa v uplynulom funkčnom období konala vo vzájomnej súčinnosti nášho spolku s krajským Česko-nórskym fórom. Sociálnou základňou spoločenského styku členov boli družné a príjemné neformálne stretnutia na neformálnej pôde, ktoré svojou bezprostrednosťou priťahovali predovšetkým mladých ľudí oboch spolkov, ale boli prijateľné aj pre príslušníkov staršej generácie.

Pokračovanie na 2. strane

Ivan Čičmanec:

Hold Bjørnsonovi

Bjørnstjerne Bjørnson. Nór, Európan, svetoobčan. Poniektorí dnes tvrdia, že sa nedá byť všetkým týmito súčasne. Pre Bjørnsona to však nebolo nijakým problémom. Ako celistvá a jasnozrivá osobnosť vedel, že všeobecne sa vždy manifestuje skrze čiastkové, a naopak, všetko osobitné nadobúda vyšší zmysel tým, že sa stane súčasťou širšieho kontextu. Keby sa niekto rozhodol byť iba svetoobčanom a zaprel by svoju nórskosť, podobal by sa sklenej kvetine, ktorá má azda dokonálny tvar, ktorej však chýba nielen vôňa a farba, ale aj koreň. A keby niekto začal jednostranne pestovať iba svoju národnosť bez toho, aby sa zároveň prihlásil k všeobecne ľudskému, zviazol by nakoniec v nenávisti alebo opovrhnutí voči všetkému, čo je inakšie. Práve z takýchto jednostranností vznikajú veľké konflikty. Toto môžeme jasne vidieť aj v dnešnom svete.

Ako Slovák nemôžem tu pri Bjørnsonovom hrobe nespomenúť Bjørnsonovu obranu Slovákov proti maďarskému útlaku, ktorá prebudila svedomie Európy takmer presne pred 100 rokmi. Za túto iniciatívu sú Slováci Bjørnsonovi dodnes hlboko vďační. Hneď však musím aj upresniť, že Bjørnsonovi išlo o ďaleko viac ako o konflikt medzi dvoma národmi. Bjørnson nechcel útočiť na nijaký národ, on chcel v prvom rade pracovať za svoje ideály, t.j. za slobodu, mier, kultúrnu pluralitu a samourčovacie právo národov. Dobré vedel, že nie maďarský národ ako taký utláča iných. Svoju kritiku adresoval proti úzkej skupine uzurpátorov, ktorí zneužívali celkom legitímne národné cítenie svojich krajanov na to, aby rozsievali rozkol a vládli nad širokými vrstvami ľudu vo vtedajšom Uhorsku.

Áno, Bjørnson bol predovšetkým idealista, nebol však nijaký od života odtrhnutý romantik. Aj po 100 rokoch nás až udivuje, ako správne vnímal pomery vo vtedajšej strednej Európe. Určite aj vďaka svojej nórskej a škandinávskej skúsenosti vedel, aké tragédie môžu vzniknúť v dôsledku nevyjasnených vzťahov medzi národmi. Preto nielen kritizoval nepravosti, ale aj predkladal návrhy na riešenia inter-etnických konfliktov vo vtedajšom Rakúsko-Uhorsku. Okrem iného navrhol federalizáciu celej dvojmonarchie, pričom by úradným jazykom bola nemčina, no každý národ by mal rozsiahlu politickú autonómiu a slobodu pestovať a rozvíjať vlastný jazyk a vlastnú kultúru. Dnes vieme, že to bol nerealistický návrh, súčasne však pociťujeme určitý smútok z toho, že o tomto modeli sa nikdy neuvažovalo a že nebol v praxi vyskúšaný. Keby boli vtedajší mocní načúvali Bjørnsonovi, azda by bol európsky kontinent býval ušetrený od niektorých tragédií, ktoré v priebehu 20. storočia nasledovali.

Pokračovanie na 3. strane

Pokračovanie z 1. strany

Podnetom týchto schôdzok bola prirodzene myšlienka a snaha udržovať priateľské vzťahy s inými bratskými organizáciami v Nórsku, ale i daná nutnosť, týkajúca sa všeobecnej návštevnosti organizovaných aktivít. Neraz sme boli svedkovia slabého počtu účastníkov jedno-tlivých spolkových akcií, ktorý bol neúmerný v porovnaní s množstvom vynaloženej práce usporiadateľov. Spome-nuté spontánne spoločné stretnutia do určitej miery vyva-žovali tento nežiadúci stav.

Spoločné schôdzky čiastočne plnili svoju úlohu ako zjednocovací faktor, ale na druhej strane boli svojim spôsobom jednostranné. Je potrebné nájsť a uplatniť aj inú formu nášho medziľudského styku, alebo sa na základe získaných pozitívnych skúseností vrátiť k jeho osvedčenej podobe z predošlých období, aby sme uspokojili záujmy a nároky celého spektra našich členov.

Na tomto mieste je vhodné poznamenať, že pri všetkej neformálnosti sme nezabúdali poskytnúť i kultúrnu ponu-ku pre členov NSS. Záujemci o umelecké zážitky a o príležitosť stretnúť sa na inej sociálnej platforme, mali možnosť zúčastniť sa na operných a divadelných predstaveniach v rámci ich spoločných návštev, ktoré spolok zorganizoval.

Jednu zo stálych súčastí programu činnosti NSS tvorili vždy predvianočné večierky. Naše každoročné slávnostné stretnutia, spojené s pestrým programom a obohatené o dobré pochúťky, zakaždým splnili očakávanie zúčastnených početných hostí. Podľa zaužívanej obyčaje sme usporiadali Mikulášsky večierok aj v decembri 2006 – tohto roku znovu v spolupráci s krajanským českým spolkom. Predvianočná pohoda, späť s mikulášskou tradi-ciou, ktorá už sama určuje výnimočný ráz večera, vianoč-né koledy s nádychom nostalgie, radosť najmenších z Mikulášovej nádielky, a k tomu ešte pohár vína pre dospe-lých zaručili i tentoraz zaslúžený úspech podujatia.

V súčasnej dobe prebieha v Oslo Festival slovenského filmu. Sú to filmy 80-tych rokov väčšinou so sociálno-historickým zameraním, počínajúc obdobím po 1. svetovej vojne až do posledných desaťročí minulého storočia.

Účasť na jednotlivých filmových predstaveniach je úmerná počtu členov spolku usadených v Oslo a v okolí a rozmanitosti ich záujmov. Teší nás pozornosť našich českých priateľov, ktorí sa s nami delia o dojmy z každého predstavenia. Filmový festival sa bude opakovať v jesenných mesiacoch.

Spolkový bulletin miniBudzogáň zaznamenáva svoj 13. edičný ročník. MiniBudzogáň aktualizuje spolkovú problematiku a svojím spôsobom symbolizuje identitu našej slovenskej community. Redakcia časopisu prináša poväčšine články interného zamerania, ale uverejňuje i komentáre aktuálnych udalostí z politického, kultúrneho a verejného života Slovenskej republiky. Bulletin obozna-muje členov spolku s pripravovanými spoločnými poduja-tiami a poskytuje praktické informácie a rady novým krajanom.

V snahe zviditeľniť našu slovenskú obec za hranicami Nórska zasiela redakcia náš časopis krajanským organizáciám v susedných škandinávskych štátoch a novozriadeným inštitúciám pre Slovákov v zahraničí na Slovensku.

Informácie o NSS a o jeho činnosti, ako aj správy o živote slovenskej menšiny v Nórsku môžu záujemci nájsť na spolkovej internetovej stránke. Svojím širokým obsahom, zveľadeným o všeobecné poznatky o našej materskej krajine, prispieva toto moderné médium k reprezentácii Slovenska vo svete.

23. septembra 2005 prijala Národná rada Slovenskej republiky (NR SR) Zákon o Slovákoch žijúcich v zahraničí. Vznik zákona podmienila nadradená myšlienka, že Slováci v zahraničí sú integračnou súčasťou sloven-ského národa.

Zákon definuje pojem zahraničného Slováka ako jednotlivca, ktorý sa hlási k slovenskému národu a hodnotám, ktoré reprezentujú slovenský jazyk, slovenské kultúrne dedičstvo a tradície. V zmysle zákona určuje vláda SR zásady štátnej politiky starostlivosti o Slovákov v zahraničí a zabezpečovanie ich práv.

Schválením uvedeného zákona bola vytvorená zákonná norma na zriadenie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý ako koordinačný a výkonný orgán má v spolupráci s inštitúciami štátnej správy a verejnej moci zabezpečiť proces a realizáciu opatrení zameraných na podporu Slovákov v zahraničí. Úrad začal svoju činnosť 1. januára 2006.

Ako prejav politickej dobrej vôle boli okrem toho pri Úrade vlády SR a pri Zahraničnom výbore NR SR konštituované zvláštne komisie pre Slovákov v zahraničí za účelom priameho styku najvyšších štátnych orgánov a reprezentantov slovenského zahraničia.

Súčasná štátna politika vlády SR voči svojej diaspóre a orgány utvorené na jej uskutočňovanie sú plodmi cieľavedomej a vytrvalej práce skupiny iniciátorov sloven-ského spoločenstva, ktorá nesie meno Svetové združenie Slovákov v zahraničí (SZSZ). (Citát) "Slováci z celého sveta, ktorí sa v júli 2002 zišli v Bratislave na stálej konferencii Slovenská republika a zahraniční Slováci, sa dohodli, že na to, aby mohli účinne prehovoriť, musia mať nástroj; nástroj takpovediac svetový, organizáciu, ktorá ich spojí a dokáže prehovoriť spoločným hlasom." (Koniec citátu.)

Počas svojho štvorročného jestvovania vytvorilo združenie komplexný program, ktorý je súhrnom dlhodobých potrieb a požiadaviek Slovákov a ich potomkov v rôznych krajinách sveta.

Členmi združenia sú slovenské spolky pôsobiace v zahraničí – viac ako 70 organizácií z 20-tich krajín – ale aj osobnosti, ktoré váhu svojho slova využívajú v prospech Slovenska.

Na II. Valnom zhromaždení v novembri 2006, na ktorom sa zúčastnila aj delegátka NSS, mohli horlivi zakladatelia SZSZ ako aj ich pokračovatelia v tomto historickom diele s určitým uspokojením zhodnotiť dosiahnuté konkrétne výsledky svojich snáh, ktorých prvým krokom bolo práve presadenie Zákona o Slovákoch žijúcich v zahraničí.

Činnosť i interná situácia v NSS boli v poslednej dobe neviditeľne poznačené rušnými udalosťami z predchádzajúcich rokov. Veríme však, že nastávajúca normalizácia uvoľní nové a netušené sily, ktoré sa v budúcnosti budú môcť využiť v prospech NSS a jeho priaznivcov.

Eleonóra Koleničová
Za vedenie NSS

V Oslo, 4. mája 2007

Rozmýšľate kúpiť nehnuteľnosť na Slovensku?

Nie je to úplne bez rizík. Nájdem pekný byt, dom, alebo akúkoľvek nehnuteľnosť a chceme ju kúpiť. Slovenské médiá sú plné prípadov, keď predávajúci stratil nehnuteľnosť a k peniazom sa nedostal a naopak, kupujúci stratil peniaze a nestal sa vlastníkom nehnuteľnosti.

Ja som teraz kupoval malý byt v Piešťanoch a v praxi som zažil úskalia, ktoré hrozia potenciálnemu záujemcovi o nehnuteľnosť. Ono ten predaj väčšinou vyjde k spokojnosti predávajúceho i kupujúceho, len sú na Slovensku zaužívané niektoré praktiky, ktoré sú pre kupujúceho i predávajúceho potenciálne nebezpečné.

Jedným z nich je zaužívaná prax uzatvorenia **Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve**. Máte vytypovanú nehnuteľnosť, ktorá je na predaj, cena je akceptovateľná pre obe strany a predsa Vás eventuálny právny zástupca žiada, aby ste uzatvorili Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve. Táto zmluva obsahuje body o pokutách v prípade nedodržania zmluvy (o budúcej kúpnej zmluve), a prípadne už pri podpísaní tejto zmluvy vzniká povinnosť uhradenia zálohy na kúpu nehnuteľnosti, ktorá môže činiť 10% z dohodnutej ceny nehnuteľnosti. Až potom dôjde k písaniu textu kúpnej zmluvy, kde už sú detaily kúpy a zrazu sa ukáže, že pozemok nie je zahrnutý v cene, vlastnícke práva nie sú usporiadané, strašne veľa drobností, ktoré môžu kúpurobiť nezaujímavou. Odstúpíte od zmluvy a strácate časť, alebo celú zálohu.

Riešenie - nikdy nepristúpiť a nepodpísať akúkoľvek formu Zmluvy o (uzatvorení) budúcej zmluvy, ale požadovať hneď Zmluvu o kúpe.

Ďalšou bežne zaužívanou praxou je záložné právo - v akomkoľvek probléme, nezrovnalosti, je banka krytá Vašou nehnuteľnosťou. Toto je bežne zaužívaná prax.

Ďalším kameňom úrazu je samotný prevod finančných prostriedkov medzi kupujúcim a predávajúcim. Jedno riešenie je uhradiť kúpu prostredníctvom Notárskej úschovy. Podpísaním Kúpnej zmluvy sa predávajúci zbavuje vlastníckeho práva nehnuteľnosti, ale kupujúci sa definitívnym vlastníkom nehnuteľnosti stáva, až keď je predaj prejednaný a povolený príslušným katastrálnym úradom. Tzv. Uznanie vkladu do katastra nehnuteľnosti má podľa zákona byť urobené do mesiaca, ale na niektorých úradoch to trvá oveľa dlhšie. Praktizuje sa zaplatenie urýchľovacieho poplatku (6.000 SKK), a vtedy to bežne trvá týždeň, dva. Takže tu teoreticky môže predávajúci naplánovať predaj nehnuteľnosti viacerým záujemcom v ten istý deň, majiteľom sa stane ten, ktorému predaj povolia na Katastrálnom úrade. Ostatní sa môžu súdiť.

Pri notárskej úschove sa kúpna suma vyplatí na konto dohodnutému notárovi a ten ju až po uznaní kúpy a potvrdení kúpnej zmluvy Katastrálnym úradom vyplatí predávajúcemu. O notárskej úschove sa napíše zmluva, kupujúci už peniazmi nedisponuje, ale má záruku, že peniaze nebudú vyplatené predávajúcemu, kým nebude predaj potvrdený katastrálnym úradom. Notárska úschova stojí okolo 6.000 SKK. Aj eventuálnu províziu realitnej kancelárii, či právnym zástupcom je dobré viazať

notárskou úschovou, čo ich motivuje, aby právne úkony a vypracované zmluvy boli napísané v súlade s predpismi a zákonmi, pretože v opačnom prípade Katastrálny úrad "vklad nehnuteľnosti" nepovolí a vráti podklady na prepracovanie.

Realitné kancelárie - v inzerátoch v novinách o predaji nehnuteľnosti je u mnohých inzerátov uvedená značka: nie RK. Znamená to, že predávajúci nechce predať cez realitnú kanceláriu, aj v samotnej realitnej kancelárii, na ktorú som sa ja obrátil si vzdychli, že ľudia majú nedôveru k "realitkám", a že im často položia telefón, keď sa na vlastníka objektu obrátia, že by mali preňho potenciálneho kupca. Táto nedôvera je bohužiaľ opodstatnená. Realitná kancelária zastupuje v prvom rade svoje záujmy, dostať čo najvyššiu províziu s vynaložením čo najmenej námahy, potom záujmy predávajúceho a kupujúci by si vo vlastnom záujme mal angažovať svojho právneho zástupcu, ktorý bude hájiť jeho záujmy. Takže to nie je tak, ako v Nórsku, že realitná kancelária (eiendomsmeidler) korektné realizuje kúpu od začiatku až do konca. Realitné kancelárie na Slovensku operujú s províziou 5% z predajnej sumy, ale v Bratislave a niektorých "horúcich" miestach je to až 10%.

Úplne na koniec - viem záujemcom o kúpu nehnuteľnosti na Slovensku doporučiť nášho odborníka, ktorý nás právne zastupoval pri viacerých transakciách s nehnuteľnosťami. Robí realitnú činnosť, sídli v Bratislave a s nehnuteľnosťami v úlohe odhadcu a súdneho znalca robí už od 70-tych rokov.

Vlado Branko

Pokračovanie z 1. strany

Hold Bjørnsonovi

Ako vieme, dnes žijú národy strednej Európy v slobodných, demokratických krajinách a väčšina z nich je integrovaná do nadnárodných politických, hospodárskych a vojenských zoskupení. Aj keď sa nezabudlo na niektoré staré konflikty, právom sa môžeme tešiť z mierového spolunažívania týchto národov. Bjørnson by mnohému z tohto uznanlivo prikyvoval, určite by však aj dnes našiel veci, ktoré by oprávnené musel kritizovať. Údelom idealistov je, že nikdy nie sú spokojní so stavom vecí, že vždy túžia po niečom lepšom ako je to, čo vidia okolo seba. Bjørnson by napríklad sotva tleskal tendencii, ktorú dnes vidíme v strednej Európe i v Škandinávii, že nadnárodná integrácia sa často deje na úkor regionálnych a národných osobitostí. Toto postihuje predovšetkým kultúru malých národov a etnických menšín a ohrozuje kultúrnu pluralitu v Európe i v ostatnom svete.

Bjørnstjerne Bjørnson. Básnik a človek. Iba u nemnohých osobností nórskej a európskej duchovnej histórie nájdeme taký súlad medzi literárnou tvorbou a praktickým životom ako uňho. Básnická fantázia mu umožňovala vidieť ideály, s ktorými sa bolo hodno stotožňovať. Ako šľachetný a činorodý človek dokázal vždy zmobilizovať všetku svoju vôľu a svoj pocit zodpovednosti pre prácu za tieto ideály. Tým urobil z vlastného života svoje najväčšie umelecké dielo.

Češ' jeho pamiatke.

Prednesené pri kladení venca na hrob Bjørnstjerne Bjørnsona v Oslo, pri oslavách nórskeho Dňa ústavy, 17. mája 2007. Z nórskeho originálu preložil autor

CESTOVANIE – BIELORUSKO A UKRAJINA

Ťažké začiatky

Po niekoľkoročnom "hovoreníotom" sme sa tento rok na Veľkú noc konečne vybrali na cestu na "východ". Autom. Pôvodne sme chceli ísť len na pár dní na Ukrajinu, v rámci cestovania na Slovensko, ale v tom čase sme ešte potrebovali víza, a nakoniec sme zakaždým došli k záveru, že sa nám to neoplatí. Postupom času sa do plánu pridalo aj Bielorusko. Najmä to nám spôsobilo veľa priprav s vízami a pod. Mali sme odchádzať na Veľkonočný piatok trajektom z Nynäshamn, zo 50 km južne od Štokholmu, do Ventspilsu v Lotyšsku. Deň pred cestou sme ešte dali vo Švédsku vymeniť pneumatiky, štvrtok pred Veľkou nocou je tam pracovný deň.

V prístave bolo treba byť už 3 hodiny dopredu, a keďže do prístavu to bolo cca 500 km, bolo tiež treba rátať s časovou rezervou. Trajekt mal ísť o 22, tak sme sa chystali vyraziť okolo 12. Všetko sme pekne pobalili a pripravili, ale keď sme išli nakladať do auta, zistili sme, že je jedna pneumatika prázdna.... Manžel zistil, že sa stala chyba pri montovaní v dielni, a že sa to nedá opraviť.... Začalo ďalšie vybavovanie, ktoré sa ale chvalobohu skončilo šťastne vďaka švagrovi, ktorý mal náhodou na sklade vhodnú pneumatiku. Do prístavu sme prišli o 18:40 a NIKTO tam nebol. Doslova. Bolo nám to podozrivé, ale rozhodli sme sa počkať do 19, či sa to vyrieši. 19:10 sme začali skúšať telefonovať na čísla, ktoré sme mali na lístkoch a potvrdenke a tiež na číslo, ktoré bolo uvedené na dverách zatvorenej kancelárie prístavu. Nikto však nikde nezdvíhal... pochopiteľne...bol piatok Veľkej noci, po siedmej večer....

Postupne prišiel ďalší pasažier (hurá), ktorý nám povedal, že tam zvyknú odbavovať až okolo 20. On vraj tým trajektom išiel veľa krát. Boli sme riadne rozhorčení, keďže my sme boli dôrazne vyzývaní byť na mieste "najneskôr" 3 hodiny dopredu, ale zároveň ukludnení. Každopádne do 20:20. To sa už nepozdávalo ani druhému pasažierovi a pribudol aj tretí... Nebolo kde si kúpiť jesť, kde ísť na záchod, ani kam ísť dnu, boli sme odkázaní na auto. A na trajekte sme mali mať večeru aj raňajky, a to v cene.... Boli sme stresovaní. Pomocou telefónu a kamaráta pri internete a na telefóne, sme sa každopádne dopracovali k dánskemu číslu Scandlines, a kde nám, na naše zúfale prekvapenie, odpovedali. O ničom nevedeli, ale sľúbili nám to zistiť. Trvalo to hodne dlho, ale nakoniec nám o pol desiatej zavolali. Povedali nám, že trajekt išiel o 10.00 doobeda a ďalší pôjde až po sviatkoch – v utorok. Nič nám nebolo platné, že sme mali lístky na 22.00, nemali sme čím ísť...

Hlavný problém boli víza do Bieloruska, v ktorých je daný deň vstupu a my sme nevedeli, čo sa stane, ak prídeme na hranicu o deň neskôr. A keďže bola Veľká noc, nebolo sa na to ani koho opýtať.... Nakoniec sme zohnali miesto na trajekte zo Štokholmu do Tallinu ďalší deň – t.j. v sobotu večer. Ukázalo sa, že to je fakticky len o 150 km viac a získali sme možnosť uvidieť Estónsko! Všetkými tromi pobaltskými krajinami sme prefrčali za 10 hodín, len s prestávkou na tankovanie a krátky obed. Bola to vcelku pohodlná cesta, a videli sme veľa.

Bielorusko

Večer na bieloruskej hranici začalo snežiť a bola riadna zima. Stáli sme vonku pri rôznych okienkach, v ktorom z každých sme mali niečo vybaviť. Okrem strašidelného počasia nás strašila aj pustota.... takmer nikto tadiaľ neprechádzal. Obaja sme zneisteli.

Jediným pozitívom bol mladý a milý colník (t.j. jeden zo štyroch, ktorým sme boli oddaní na milosť a nemilosť) Pomohol nám – s úsmevom a smiechom - vyplniť "tovarové papiere", ktoré boli samozrejme len po rusky (na milosť a nemilosť....).

Do Minska sme prišli až po zotmení. Od dvoch Rusiek v Nórsku som nezávisle od seba počula, že Minsk je úplne nezaujímavé, priemyselné mesto bez znakov histórie, a tiež som čakala komunistickú ponurosť... Ale bolo to celkom iné! Bolo tam veľa svetiel a veľké, impozantne veľké budovy, vrátane panelákov, mali vysvietené fasády, čo pôsobilo naozaj veľkolepo.

Na druhý deň, za svetla, sme videli aj staré, udržiavané alebo zrenovované budovy, paláce, a tiež staré mestské domčeky. Bolo tam tiež viacero parkov. Všade bolo čisto a pekne a "normálne". Ale bola strašná zima. Vonku medzi 0 a 5, na hoteli 16-19... Fúkalo, chvíľami pršalo a chvíľami snežilo. Tak sme prchali do kaviarní a do auta. Tým sme skúmali vidiek okolo Minska. Vidiek sme si tiež prešli po ceste ďalej na juh. Bol zaostalý, ale romantický! Každopádne pre turistu... Opäť som nikde nevidela domy s plochými strechami, ako som očakávala, ale staré drevenice alebo tehlové domy. Často namaľované sýtymi, výraznými farbami. Tak boli tiež pomaľované zvyčajne nízke, drevené ploty. Po "hlavnej ulici" všade chodili husi a sliepky. Na dedinách bolo pramálo áut, takmer rovnako bežné boli kone s vozmi. Najbežnejším dopravným prostriedkom je ale autobus, a veľmi bežné je aj stopovanie. Vždy sme videli hlúčky, alebo celé zástupy ľudí, v blízkosti tovární a pod., ktorí všetci mávali na autá.

Ukrajina

Po niekoľkých dňoch sme prešli na Ukrajinu. Mestečko Černigiv bolo kedysi známe honosnými kostolmi, dnes ale zrejme viac rovnomenným pivom, ktoré je najobľúbenejšie na Ukrajine. Konečne sa oteplilo, prvý deň nepršalo ani nesnežilo a mesto bolo aj po zotmení plné ľudí. Nie je tu však veľa kaviarní, keďže domáci skrátka nemajú na chodenie po podnikoch. Namiesto toho posedávajú v parku, alebo postávajú pred obchodmi a obchodníkmi, ktoré majú zvyčajne otvorené dlho do večera.

Šli sme tiež do Kyjeva, ktorý sa topí v autách a výfukových plynoch. Tu, a tiež na Ukrajine ako-takej, sme zažili najhoršie šoférovanie nášho života. Mnoho vodičov si dovoľuje čokoľvek, ako voči iným, tak aj s ohľadom na svoj život a zdravie, a z pre nás neznámych príčin im to druhí vodiči tolerujú. Zápchy niektorí obchádzajú po chodníku aj niekoľko kilometrov a poriadnou rýchlosťou, a potom stačí trocha otočiť volantom a niekto hneď uvoľní miesto, aby sa mohli zaradiť (keď napríklad chodník nepokračuje). A nie sú to len autá s veľavravnou ŠPZ. Pri ceste autom zvyšuje adrenalín tiež to, že dopravné značenie v mestách je skôr výnimkou, hoci mimo miest je normálne. Tiež je veľký nedostatok miest na parkovanie, a tak sa parkuje takmer kdekoľvek – bežne napr. v najkrajnejšom prúde cesty. Keďže tento je pred križovatkou zvyčajne, v iných krajinách, odbočováci, a keďže

v Bielorusku ani na Ukrajine autá cez deň nesvietia, je veľká šanca stráviť niekoľko minút v čakaní "zrovna-vtom-nehýbajúcom-sa-pruhu", kým človek zistí, že ostatní v ňom parkujú. A parkujú uprostred pruhu, nie diskretné na kraji....

V Kyjeve boli hoteli plné až po nám neprístupné cenové kategórie, tak sme si len prešli centrum. Videli sme najznámejšie chrámy či dómy, ktoré boli naozaj krásne, ale ak nám turistická mapka neklamala, a naozaj nám odporúčala to najlepšie, ostatné za to až tak nestálo.

Z Kyjeva sme pokračovali smerom na juhozápad, až na rumunskú hranicu, a potom na západ smerom na Mukačevo a Užhorod pri slovenských a maďarských hraniciach. Po ceste sme videli obrovské polia, mnohé s černozemou, ktoré na horizonte prechádzali do oblohy, tak ako na mori. Na dedinách bolo všade veľa ľudí – len tak postávali a rozprávali sa, alebo boli na ceste niekam. V mnohých dedinách úplne chýbalo pouličné osvetlenie, väčšinou sme videli stĺpy bez lúčov. (Neboli ale nevyužitú, bol to raj bocianov! V niektorých dedinách boli bocianie hniezda na každom stĺpe pozdĺž cesty.) Všade však pulzoval život, a obzvlášť na poliach v okolí dedín v sobotu. Ľudia orali, okopávali, sadili, spoločne jedli prinesený obed... (Akým kontrastom bol o niekoľko dní večer v nemeckom mestečku Finsterwalde, kde to vyzeralo ako po evakuácii. Lampy svietili, domy boli namaľované a záhradky upravené, no nikde neboli ľudia.)

Bolo tiež nečakané vidieť, koľko sa všade renovuje a najmä stavia. Na dedinách sa stavajú prekvapujúco veľké, tehlové kostoly s cibulovitými kupolami. Stavajú sa aj mnohé domy a veľké, drahé vily.

Prírodne najkrajšou časťou našej cesty bola Zakarpatská Rus. Vyzerá to tam ako na Slovensku... Križovali sme riekou Dnister po moste vysoko nad vodou – rieka tečie v hlbokom kaňone, no sama je veľmi široká a plytká. Taká rieka na Slovensku cez také kopce netečie, a bolo zvláštne a krásne to vidieť.

Jeden deň sme strávili v novozriadenom zimnom stredisku Bukovel. Pred pár rokmi tam zrejme nebolo nič. Dnes je tam niekoľko hotelov, chatových osád, dostatok zjazdoviek a lanoviek. A ďalej sa stavia. Všetko je nové, zjazdovky boli v apríli plné bahna, tráva tam ešte od zriadenia nezačala rásť... Riečka, čo tadiaľ preteká, je hnedá – bahnitá od toľkého stavania. Je to obrovský, drahý projekt, zrejme pre "horných 10 tisíc". Tak naznačujú ceny (cca 500 NOK/izba/noc mimo sezóny), Očividne sa očakáva ohromný nával dovolenkárov. Z Ukrajiny, z Ruska? Alebo? Sme zvedaví, ako sa táto obrovská investícia vyvíja. S ohľadom na ekonomickú situáciu väčšiny ľudí a na chýbajúci know-how. Neubránili sme sa pocitu prehnanych očakávaní. Dúfame však, že sa mýlime, a že to pôjde tam a tiež na celý Ukrajinu, už len k lepšiemu.

Tak asi tak sme zažili Bielorusko a Ukrajinu, veľa dojmov a veľa príhod, tu som sa pokúšala to trochu skrátiť, ale je to ťažké. Sme radi, že sme to všetko videli a zažili a snáď som tiež napísala pre viacerých zaujímavý článok.

Zuzana Olsson Biacovská

Príbeh o fjordoch, polárnej noci a osemdesiatke na diaľnici

Ako študenti Technickej univerzity v Košiciach sme mali s kolegom jedinečnú možnosť zúčastniť sa 5-mesačnej pracovnej stáže v zahraničí cez projekt Leonardo Da Vinci. Aj napriek hrozbe vyšších nákladov sme sa rozhodli pre poriadnu exotiku – Nórsko.

Od nášho návratu zo "strechy európy" uplynulo už pár týždňov. Pomaly sme si už aj zvykli na tuzemský cyklus striedania sa dní a nocí, lebo tam na severe to funguje trochu inak. V lete nevidíte hviezdy ani o polnoci a v zime zavládne čierno-čierna tma prerušovaná iba niekoľkými hodinami šera. Potom sa asi niet čo čudovať, že je vo všetkých škandinávskych krajinách nastolená prohibícia ☺

Bývali sme v typickej nórskej chalúpke hneď pri najväčšom jazere Nórska – Mjøse. Obkolesení takmer panenskou prírodou, vzdialení od najbližších susedov asi kilometer, sme celkom ocenili, že náš domáci Kristian - sympatický deduško, pracoval v telekomunikáciách, a teda sme mali aj uprostred tejto divočiny internet (a ešte k tomu zadarmo). Hamar, teda mesto, v ktorom sme pracovali, bol vzdialený zhruba 15 km, našťastie sme mali k dispozícii firemné auto (maximálne povolené rýchlosti veľmi neprekračujú výročie SNP – ešteže ste na radarovú kontrolu vopred upozornení značkou - potom už naozaj nie je problém chodiť na stretnutia načas). ☺

Čo sa týka samotnej práce, pôsobili sme v agentúre dočasného zamestnávania, ktorá umiestňovala slovenských pracovníkov do nórskeho firmu. Naša úloha spočívala zväčša v oslovovaní firmu a propagácii našich služieb. Telefonovanie s Nórmami bolo niekedy celkom zábavné, väčšinou síce hovorili solidnou angličtinou ale našli sa aj takí, ktorým to príliš nešlo a zmohli sa iba na rezignované "Nei, takk!" (Nie, ďakujem!). Mali sme však možnosť zúčastniť sa aj na niekoľkých obchodných stretnutiach a spoznať tak nórskeho biznismenu tvárou v tvár.

Ako spoznať Nóra? Blond vlasy, modré oči, úsmev, atletická postava a pomalé pohyby – prvý dojem máme za sebou, do skupiny "druhý dojem" patria: bezhraničná poctivosť, bezstarostnosť, uvoľnenosť (najvyššia životná úroveň na svete sa neodzrkadľuje iba na výplatnej páske) a konzervativizmus. Keď si človek získa ich dôveru (ľady láme napríklad náhodný výber z frazeologického slovníka – v našom prípade "Jeg punkterte"), tak sú navyše aj veľmi pohostinní. O tom sme sa mohli presvedčiť aj počas našich výletov naprieč touto neopísateľne krásnou krajinou. Nekonečné fjordy okorené ľadovcami a vodopádmi musí človek vidieť naživo (no nie sú to len vodopády, ktoré tu tečú potokom). ☺ A jazda po úzkych cestách cez večne zasněžené horské prechody je tiež zážitok. Hlavne ak váš kolega trpí chronickým mikrosnánkom. ☺

Aj keď je Nórsko jedna z najdrahších krajín sveta a vládne v ňom tvrdá prohibícia, možnosť stráviť v nej niekoľko mesiacov je jedna z tých, ktoré sa neodmietajú... Nás táto svojrázna krajina dostala hlavne svojimi prírodnými krásami, príjemnou severskou mentalitou a BEZSTRE-SOVOSŤOU. Odporúčajú 2 z 2 stážistov. ☺

Skál! (Nazdravie!)

Martin Palko

Na občerstvenie pamäti

Dobre viem, že mladších ľudí neraz popudzuje, keď staršie generácie spomínajú na zašlé časy. Aj mne išlo voľakedy na nervy, keď starí rodičia donekonečna spomínali na Rakúsko-Uhorsko či prvú svetovú vojnu, alebo keď sa naši rodičia a ich súčasníci neustále vracali do svojho detstva a mladosti za prvej Československej republiky. Uvedomujem si teda, že aj mnohí z dnešných mladších majú už dosť rečí o komunistických časoch u nás, o roku 1968, o normalizácii, o odchodoch do emigrácie, o páde komunizmu a o vzniku nezávislej Slovenskej republiky.

Tak či onak, takémuto vracaniu sa do ani nie tak dávnych čias sa sotva dá vyhnúť. Je to síce už dosť opotrebovaná fráza, no súčasne aj nevyvrátiteľný fakt, že ten, kto nepozná vlastnú minulosť, nemôže rozumieť prítomnosti, ani realisticky rozmýšľať o budúcnosti. Toto platí ako pre jednotlivcov, tak aj pre národy.

Mnohých nás, ktorí sme v Nórsku starosadlíkmi, teší, že tunajšie slovenské spoločenstvo sa v poslednom čase rozrástlo o pomerne veľké skupiny novoprišielcov. Väčšina z nich sem prišla za prácou, iní zase za štúdiom, alebo z iných, súkromnejších dôvodov. Teší nás to nielen preto, že nám tu pribudlo slovenských krajanov, ale aj preto, že to svedčí o slobodných pomeroch v našej časti sveta. Dnes je už samozrejmosťou, že ľudia môžu zo Slovenska voľne cestovať, uplatňovať sa v zahraničí a potom sa znova na Slovensko bez problémov vracajú. Toto by bol ešte pred takými 20-30 rokmi málokto z nás veril.

Poniektoí naši vari už aj zabudli, že za komunistickej totality nebolo právo cestovať do cudziny nijakou samozrejmosťou. Ako-tak to ešte išlo v rámci tzv. spriatelnených krajín (no ani tam nie vždy), kým možnosť cestovať do "kapitalistickej" (rozumej: demokratickej) cudziny bola veľmi obmedzená. Záujemci museli vyplňovať množstvo formulárov, žiadať povolenie od zamestnávateľa alebo od miestnych úradov, stáť dlhé hodiny v rade na polícii, podrobovať sa ponižujúcej svojvôli úradníkov, vybavovať si zahraničné víza – a ani vtedy si neboli istí, či im vôbec cestu povolia. Ak im ju povolili, bolo to obyčajne iba na krátke obdobia, ktorých trvanie sa nesmeli prekročiť ani o deň. Ak niekto ostal v zahraničí dlhšie (a mnohí to aj urobili), nemusel sa už radšej ani vracajúť, lebo riskoval trestné stíhanie pre "nedovolený pobyt v zahraničí".

Nemožno sa potom čudovať, že mnohí Slováci a Česi pociťovali krajinu, ktorá im bola domovinou, ako väzenie a najmä mladší ľudia sa radšej rozhodli odísť do cudziny natrvalo, dobre vediac, že svoj rodný kraj len tak skoro neuvidia. Pre málokoho to bola ľahká voľba, no fakt, že toľkí ľudia sa pre ňu rozhodli, svedčí o tom, že rozdiel medzi totalitným Československom a demokratickým Západom bol veľmi nápadný a pre osobné uplatnenie sa neraz rozhodujúci. Boli aj takí Slováci a Česi, ktorým úrady cestu na Západ nepovolili, oni však urobili všetko pre to, aby sa tam predsa dostali. Najčastejším riešením býval kolektívny zájazd do Juhoslávie a keďže Juhoslávia, hoci tiež komunisti, nestrážili svoje hranice tak úzkostlivo ako napríklad Československo či NDR, dalo sa pomerne ľahko prejsť odtiaľ do Rakúska alebo do Talianska. Tam sa potom títo odídenci prihlásili miestnym úradom, strávili nejaký čas v emigrantských táboroch a zvyčajne sa legálne odsťahovali do nejakej inej demokratickej krajiny. Národy, ktoré v tom čase trpeli pod

komunistickou tyraniou, by mali navždy ostať vďačné západným demokratickým štátom, teda aj Nórsku, za to, že ich príslušníkov nevracali nazad domov, ale dali im možnosť zostať v slobodnom svete, so všetkými právami, ktoré im ako ľudským bytostiam patrili. Bol to obrovský rozdiel v porovnaní s tým, ako sa k svojim občanom správali komunistickí vládcovia.

Nerád by som bol, keby ma niekto pochopil tak, že sa tu chcem vítať v starých hriechoch, jatriť azda už zacelené rany, alebo nedajbože moralizovať. Mojm jediným úmyslom je občerstviť trochu našu kolektívnu aj individuálnu pamäť a pripomenúť, že v našom svete nič nie je samozrejmosťou. Keď sa rozhlíadneme okolo seba, rýchlo zistíme, že hoci väčšina štátov sveta podpísala Chartu ľudských práv, iba relatívne malá časť z nich ju v skutočnosti dodržiava. Demokratické pomery a právny štát sú stále skôr výnimkou ako pravidlom. Iste netreba veľa fantázie na to, aby si človek predstavil, že aj na Slovensku alebo v Nórsku sa situácia zase raz môže zvrtnúť. Stačí, keď nastane vážna ekonomická alebo ekologická kríza, ak nejaká militantná skupina nadobudne neprimerane silný vplyv v spoločnosti a ľudia začnú volať po vláde tvrdej ruky. A postupne sa nám začne rozsypávať právny štát, upadať kultúra medziľudských vzťahov a zväčšovať sa priepasť medzi privilegovanými skupinami a ostatnými. Odtiaľ je už iba krôčik k okliešťovaniu ľudských práv, k novým nezmyselným zákazom a príkazom a k represáliám voči nepohodlným ľuďom. Pravdaže, vývoj môže ísť aj opačným smerom. Možno si čoraz viac ľudí na svete, vrátane politikov a finančných magnátov, bude uvedomovať, že pravdu mal Winston Churchill, keď povedal, že "demokracia je najhorší politický systém - okrem všetkých ostatných".

Tu máme azda my, čo si dobre pamätáme zločinný charakter totalitného systému, určité poslanie. Vždy, keď zbadáme, že niekto idealizuje takéto politické systémy, môžeme zaloviť v pamäti a povedať: Počkaj, kamarát, takéto čosi sme tu už mali. Chcel by si znova mať také pomery ako vtedy, keď sa krajina podobala na veľké väzenie? Keď ľudia prenasledovali pre ich rodinný pôvod, politické či náboženské presvedčenie, pre vyslovovanie vlastných názorov? Keď mocipáni bránili slobodnému prísunu informácií z celého sveta? Keď človek na povolenie cesty do zahraničia potreboval kopy pečiatok a povolení? Keď trestali ľudí za to, že sa im chcelo kúsiť trochu sveta a niečomu užitočnému sa tam naučiť?

Mohlo by sa zdať, že nikto rozumný by si takéto pomery neželal. Nedajme sa však učičikať. Na Slovensku, aj v iných postkomunistických krajinách, stále počuť hlasy, že "za socializmu (t.j. za komunistického režimu) bolo lepšie". V Nórsku vidíme neraz aj v dôležitých verejných funkciách maoistov, ktorí sa ani slovíčkom nedištancovali od svojich totalitaristických názorov spred tridsiatich rokov. Čoraz viac silnie vplyv medzinárodného mafiánstva. A sú aj také postkomunistické krajiny, ktoré hodili spiatočku a pokúšajú sa kombinovať bezohľadný trhový kapitalizmus s nedemokratickým spoločenským systémom. Je teda vari na mieste byť ostražitý.

Ivan Čičmanec

Pozdrav z Martina

Tu v Martine študuje veľa nórskych študentov medicínu, pár študentiek poznám. Myslím sú veľmi príjemní ľudia. A pred 2 mesiacmi tu boli mojej priateľky Elisabeth dvaja kamaráti z jej rodného Honningsvågu. Boli prekvapení ako je v Martine a okolí pekne. Vraj mali trošku strach ako tu je. Takisto boli u mňa na návšteve a boli tak isto radi, veľmi im chutilo jedlo, ktoré sme im pripravili a tiež ochutnali slivovicu a naše domáce špeciality z našej minuloročnej úrody. Povedali, že sme veľmi pohostinní a milí ľudia, Nečakali to, a cítili sa tu dobre. Ale tiež moja priateľka Elisabeth, síce ona je už ako moja mladšia sestra, sa u nás cíti veľmi dobre, Moju mamu volá babka, má ju veľmi rada a chutí jej tak isto naše jedlo, ale najviac domáce koláče. Minulý rok v októbri sme jej a kamarátke urobili výlet na vinobranie do tokajskej oblasti, konkrétne Slovenské Nové Mesto a okolie. Boli sme na ochutnávke vína v pivnici. Ukázala som jej Spišský hrad, bol práve večer a je nádherne osvetlený, ale aj večerné Košice. Tohto roku by chcela ísť opäť, ale aj so svojim nórskym priateľom. Tak uvidím ako budeme tento rok stíhať naše plány. Tak zatiaľ toľko.

Trošičku sa pochválím, písala som do školy domácu úlohu-rozprávanie, tak som napísala môj minuloročný zážitok ako som tri dni cestovala domov. Dostala som 2. Prajem krásny večer! S pozdravom ostáva Eva (Jeneiová)

Trochu komplikovaný návrat

Prebúdzam sa otváram oči. Nechce sa mi vstávať a tak chvíľu ležím a premýšľam. Je tu deň "D" očakávaný, ale tiež trošku smutný. No čo, možno sa sem ešte niekedy vrátim. Rýchlo vstávam, čochvíľa príde pre mňa kamarát a odvezie ma na letisko. Pohľadom prechádzam po mojom prechodnom bývaní, kontrolujem či som si nič nezabudla. Zdá sa, mám všetko. Trúbi. Beriem batožinu a idem. Ešte raz sa pohľadom lúčim s krásnym morským zálivom. Ešte natankovať benzín a kúpiť kávu. Odchádzame. Pred sebou máme asi 150 km na letisko. Cesta ubieha, rozprávame sa a ja v pamäti lovím ruské slová lebo nórsky neviem. Sem tam zdriemnem, ale spať nemôžem, musím vidieť tú nádhernú krajinu, rieky v ktorých pokojne ale aj búrlivo tečie. Zastavujeme. Ešte jedno prekvapenie – neskutočne gýčovito krásne vodopády. Je tu veľa turistov, ktorí cez most ponad ne prechádzajú. Síce máme ešte čas, ale ja na to nemám odvahu. Ide sa ďalej, lietadlo nikoho nečaká.

Tak a sme tu, malé letisko. Čas do odletu sa kráti. Je tu trošku zmätok, kopec japonských turistov a lietadlo mešká. Mám predtuchu, že ďalšie v Oslo nestíham. Konečne je tu. Rozlúčim sa so svojim známym a nastupujem do lietadla. Sledujem ručičky hodiniek, ktoré besne idú. Pristávame. Tie hodinkové ručičky sú asi fakt besné. Čakám na batožinu, ale kde je?? Všetci už majú svoje veci len ja nie. Preboha ja to lietadlo ozaj nestihnem!

Hľadám personál a otfčam papier na ktorom je v angličtine napísané: nehovorím anglicky, prosím pomôžte mi, tu je kontakt na moju priateľku. To je odvaha, sama a ani ceknúť anglické slovo. Volám priateľke a oboznamujem ju čo sa stalo. Aspoň že sú mobily. Vynálezcovia mobilu ďakujem vám!

Chvalabohu našiel sa tu ktosi, kto hovorí rusky. Situácia je jasná. Letím na ďalší deň. Letecká spoločnosť mi poskytla hotel a všetko čo s tým súvisí, odvoz, ale tiež raňajky. Skrátka čerešnička na torte. Ale čo moja batožina? Kde je? Konečne došla. No to snáď nieééé! Jeden batoh smrdí ako tchor. Moje gurmánske pochúťky sú zničené. Tiež s tým nemuseli tak trieskať! A ja sa hanbím ako pes. Ešte zohnať igelit. Podarilo sa, mám vrece!

Nastupujem do autobusu a volám známemu čo sa stalo. Ospravedlňuje sa mi aj za nórsku leteckú spoločnosť. V autobuse sa zoznamujem so starým mužom, opýtal sa ma, či som hovorila rusky. Dávame sa do reči a v duchu ďakujem že, som sa učila ruštinu. Kto by to povedal, že aj v Nórsku budú vedieť rusky.

Tak a som pri hoteli, ešte sa dopracovať na izbu. Je mi do plaču, nevládzem, batoh je príťažký a druhý vo vreci ťahám sa sebou. Bože to je hanba! Konečne recepcia, beriem kľúč, v duch sa teším ako sa zvalím na posteľ. Otváram dvere a ústa. Izba v rekonštrukcii! Toto by jeden nevymyslel! Zatínam zuby, slzy v očiach a zas ťahám sa sebou tie hnusné batohy. Chodba by tiež nemusela byť taká dlhá a výťah tak ďaleko. Opäť recepcia, snažím sa vysvetliť situáciu, fajn, slečna pochopila. Z posledných síl sa dovláčim k ďalšej izbe, otváram dvere. Hurááá!! Je fakt krásna, myslím izba. Spamätávam sa a neviem, čo skôr. Zvíťazil smradľavý batoh, vyberám z neho pre mňa drahocenný gurmánsky skvost. Zbohom moje krevety, nebola vám dopriata cesta na Slovensko! Volám domov, čo sa stalo a plán na nasledujúci deň. Tak ešte sprcha a možno trochu spím. Neviem sa po troch týždňoch "vynadiváť" tmy. Na severe bolo stále vidno. No čo, oblasť severného polárneho kruhu je taká. To je balzam – tma a super posteľ. Opäť je ráno, ani sa mi vstávať nechce. Idem na raňajky. Mňam! Čo si mám dať? Švédske stoly sú švédske stoly. Tak tu by som ešte vedela oddychovať. Ale čo už, naozaj musím ísť. Beriem batohy a idem na autobus, ktorý má ísť na letisko. Ešte keby som tak vedela kedy a kde príde. Čítať po nórsky to nie je len tak! Stojím tu ako zmoknuté kura. Risknem taxi. To je páлка v prepočte na slovenskú menu, čo chce taxikár! Zjednávam cenu písaním na zdrap papiera, no moc sa nedarí. Pristupujem na cenu a sadám do taxíka. Taxikár sa chce rozprávať, žiaľ anglicky neviem, ale mám slovník. Je to energický mladý muž. Zrazu mám také myšlienky ako má on pleť – čierne. Nikto nevie, že idem taxikom, ak sa mi niečo stane, už ma nikdy nenájdu. Listujem v slovníku a snažím sa mu povedať, že ma doma čakajú moji dvaja chlapi - moje deti. Hádám sa zľutuje a neublíži mi. Nadávam si do idiotov. Konečne letisko! Pomaly a isto snáď dôjdem domov. Znova absolvujem letiskové procedúry a obzerám tie obchody so značkovými handričkami. Ešte mať tak na ne. Konečne sa blíži čas odletu, už sa neviem dočkať. Ale začína sa niečo diať. Toto nie je možné!! Z technických príčin sa let odkladá! Neviem či sa mám smiať alebo plakať. Žhavím mobil a kamarátke hovorím, aby presne zistila, čo je vo veci. Volám domov - neviem kedy prídem. Mobil sa vybíja, ale ešte nestrácam duchapritomnosť, poradila som si. Idem do obchodu s CD a inou technikou a hovorím: mobil batery kaput. Úžas tá moja reč. Ale pomohli. Super! Zas letiskový servis, idem sa najesť. Som hladná, tak si doprajem. Vidím ako sa poniektorí po mne dívajú. Nech, oni nevedia, že ja sa už druhý deň pokúšam dostať domov.

Pokračovanie na poslednej strane

Recepcia s podpredsedom vlády SR

V posledný aprílový deň sa členovia spolku stretli s podpredsedom vlády SR p. Dušanom Čaplovičom na recepcii poriadanej Veľvyslanectvom SR. Krátky príhovor pána veľvyslanca a pána Čaploviča boli úvodom neformálneho stretnutia krajanov s predstaviteľmi vlády SR, ktoré bolo podnetné pre obe strany. K pohode večera prispel bohatý bufetový stôl so špecialitami slovenskej kuchyne.

Foto: Jozef Kosoru

Slovenské filmy 80-tych rokov

Minulý utorok sme premietli posledný z ôsmich filmov v rámci premietania pásma slovenských filmov z 80-tych rokov. Aj mňa v roli neoficiálneho organizátora podujatia prekvapilo, že veľká väčšina filmov aj s odstupom času mala čo povedať, či už samotným príbehom, alebo svojou formou o dobe, v ktorej filmy vznikli. Medzi filmami bol aj medzinárodne ocenené dielo režiséra Dušana Hanáka, Ja milujem, ty miluješ, populárny film Fontána pre Zuzanu, ale aj poviedkový film Iba deň, ktorý sa najviac zaoberal modernou problematikou. Film Iba deň potešil mnohých Bratislavčanov, lebo sa odohrával v uliciach Bratislavy a my sme skúšali narychlo uhádnuť, ktorá ulica, časť mesta to bola.

Filmy sme videli na veľkom plátne, ako v naozajstnom kine. Škoda, že si viacerí nenašli na niektoré premietanie čas. Sála mala asi 27 miest, ale väčšinou nás tam bolo okolo desať-dvanásť, aj s pár českými priateľmi.

V novembri ponúkneme tie isté filmy vo forme festivalu slovenských filmov v priebehu dvojtýždenného premietania, s novým filmom každý deň a dúfame vo väčšiu návštevu krajanov. Filmy majú anglické titulky a tým sú prístupné i neslovenským divákovi.

-br-

V miniBudzogáni občas uverejňujeme výzvu potenciálnym prispievateľom do tohto spravodajcu slovenskej komunity v Nórsku. miniBudzogáň je tu pre nás a mal by odzrkadľovať všetky pohľady a názory.

Sú medzi nami ľudia, ktorí práve prišli do Nórska, starousedlíci, ľudia ktorí žijú v iných komunitách, než my tu v Oslo. Vieme, že máme veľmi rozličné názory, to je zjavné z osobných stretnutí, alebo telefonických rozhovorov, prispajte svojou troškou, napíšte a prezentujte sa, alebo svoje názory na stránkach miniBudzogáňa.

Pokračovanie z predchádzajúcej strany

Trochu komplikovaný návrat

Moje lietadlo totiž odlieta až vo večerných hodinách, dúfam.

Čas na hodinkách ukazuje, že hádam už toto lietadlo poleťí. Áno, už je všetko v poriadku. Sice trochu "okľukou" letím domov cez Stockholm do Viedne, ale to vôbec nevaďí. Brána sa otvára a ja nastupujem do lietadla. Oslík z Oslo letí domov. Dovidenia Oslo, dovidenia moje nádherné Nórsko. Možno sa sem ešte vrátim.

V nočných hodinách som priletela do Viedne, kde ma prišli počkať moji známi z Bratislavy a u nich som spala. Ráno ma známy vzal do Trenčína autom, mal služobnú cestu, tak odtiaľ som išla vlakom. Cesta ubiehala v celku dobre, v kupé som sa zoznámila s jednou mladou lekárkou-onkologičkou, ktorá tiež veľa cestovala, pracovala na nejakej misii a išla na krátku poradu z Bratislavy do Martina. Ale zrazu vlak ostal stáť v Považskej Bystrici, stala sa nejaká vážna porucha. Ona sa mala hneď poobede vracat' späť do Bratislavy. Teraz čo? Dohodli sme sa, že pôjdeme taxíkom a niekoho ešte vo vlaku zoženieme. No nikto nechcel ísť. Taxik objednaný a čakáme naň pred stanicou. Zrazu sa objavilo auto s martinskou značkou. Hovorím jej: prosím vás, utekajte sa opýtať, či ide do Martina a vezme nás, lebo kým ja zložím batoh, môže odísť. Aj tak bolo. Taxik sme zrušili a išli autom. Ten pán prišiel tiež pre brata ktorý prišiel na návštevu z Južnej Afriky a žije tam od 60-tych rokov aj so svojou anglicky hovoriacou manželkou (cestovali tiež z Bratislavy tým istým vlakom ako ja). Tak sme sa rozprávali a oni si mysleli, že ja a doktorka sme kamošky a cestujeme spolu. Keď sme im povedali, že nie, začali sa smiať a povedali že sme priadne čísla. To bol môj tretí deň cestovania. Ale došla som v poriadku, v Martine ma privítala poriadna prietř mračien. Doma mi moji dvaja chlapi napísali plagát "mama vitaj doma" ktorý bol nad vchodovými dverami spolu s malou hračkárskou stíhačkou. A nesmiem zabudnúť na fantastickú jahodovú tortu so šľahačkou, o ktorej sa mi v Nórsku snívalo.

P. S. Tie jahody boli čerstvé priamo z našej záhrady .

S pozdravom Eva

Chcela by som všetkým krajanom, ktorým bruchá trpia odlúčením od domova, trocha ul'ahčiť mojim objavom: vo Švédsku, v mestečku Töcksfors, hneď za hranicami, po ceste E18, je relatívne novopostavené nákupné centrum. Sú tam potraviny Maxi Mat a v nich majú nečakané poklady, ako najmä kyslú kapustu z Maďarska, značky Druvan a tiež maďarské klobásky, o.i. aj csabažskú. Vyzerá to, že to nie je náhoda, ale pevný sortiment. Takže ak pôjdete do Švédska za lacnými nákupmi, tak je to dobrá možnosť.